

9.2.2023

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΠΡΟΣ ΤΑ ΜΕΛΗ

Θέμα: Αναφορά αριθ. 0594/2022, του G.D.B., ιταλικής ιθαγένειας, σχετικά με τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις της μονάδας επεξεργασίας πετρελαίου COVA στη Val d'Agri της Ιταλίας

1. Περίληψη της αναφοράς

Ο αναφέρων καταγγέλλει ότι στην περιοχή της μονάδας επεξεργασίας πετρελαίου Val d'Agri (Centro Olio della Val d'Agri – COVA), την οποία διαχειρίζεται η εταιρεία ENI, οι ολικές πτητικές οργανικές ενώσεις στον αέρα φθάνουν σε κρίσιμα επίπεδα: οι ημερήσιοι μέσοι όροι υπερβαίνουν σήμερα τα 250 μικρογραμμάρια ανά κυβικό μέτρο. Τόσο οι πολίτες όσο και οι ενώσεις έχουν εκφράσει την ανησυχία τους για τους περιβαλλοντικούς κινδύνους που συνδέονται με την έκθεση στις ουσίες που εκπέμπονται κατά τη διάρκεια των εργασιών στη μονάδα, η οποία ξεκίνησε την παραγωγή το 2011. Παρά τον επικίνδυνο χαρακτήρα αυτών των ουσιών, οι εκπομπές και οι συγκεντρώσεις στην ατμόσφαιρα δεν έχουν ακόμη ρυθμιστεί και δεν υπάρχει ισχύουσα εθνική ή διεθνής νομοθεσία. Ειδικότερα, ο αναφέρων υπογραμμίζει ότι η κλίση συγκέντρωσης για τις πτητικές οργανικές ενώσεις αυξάνεται πλησιέστερα στη μονάδα επεξεργασίας. Οι πτητικές οργανικές ενώσεις συνδέονται με εργασίες σε διυλιστήρια και μονάδες προεπεξεργασίας αργού πετρελαίου και αποτελούνται κυρίως από υδρογονάνθρακες πλην μεθανίου από διεργασίες παραγωγής, δεξαμενές αποθήκευσης, αγωγούς, περιοχές απόρριψης και πυρσούς. Ορισμένες από αυτές ταξινομούνται ως καρκινογόνες ή δυνητικά καρκινογόνες για τον άνθρωπο από τον Διεθνή Οργανισμό Ερευνών για τον Καρκίνο (IARC). Επιπλέον, μετρήθηκαν επίσης οι συγκεντρώσεις του υδροθείου που εκπέμπεται από τις μονάδες επεξεργασίας αργού πετρελαίου και κατά την εξόρυξη, την αποθήκευση και τη μεταφορά πετρελαίου και φυσικού αερίου. Ο αναφέρων σημειώνει ότι η περιφέρεια Basilicata και η περιφερειακή υπηρεσία προστασίας του περιβάλλοντος της Basilicata (ARPAB) δεν προτίθενται να ρυθμίσουν τις πτητικές οργανικές ενώσεις και τους υδρογονάνθρακες πλην μεθανίου και ότι δεν υπάρχει σχέδιο περιβαλλοντολογικής ιατρικής. Υπό το πρίσμα των πληροφοριών αυτών, ο αναφέρων πιστεύει ότι έχουν παραβιαστεί η οδηγία 2004/107/EK και η οδηγία 2008/50/EK για την ποιότητα του αέρα, η οδηγία

2008/98/EK για τα απόβλητα, όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 2018/851, και η οδηγία 2003/4/EK για την πρόσβαση του κοινού σε περιβαλλοντικές πληροφορίες και για την κατάργηση της οδηγίας 90/313/EOK του Συμβουλίου, και καλεί τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα να λάβουν επείγοντως μέτρα.

2. Παραδεκτό

Χαρακτηρίστηκε παραδεκτή στις 27 Οκτωβρίου 2022. Η Επιτροπή εκλήθη να παράσχει πληροφορίες (άρθρο 227 παράγραφος 6 του Κανονισμού).

3. Απάντηση της Επιτροπής, που ελήφθη στις 9 Φεβρουαρίου 2023

Ο αναφέρων κάνει λόγο για ρύπανση που φαίνεται να προκάλεσε η μονάδα επεξεργασίας πετρελαίου Val d'Agri στην Basilicata (Centro Olio della Val d'Agri — COVA), λόγω εκπομπών πτητικών οργανικών ενώσεων. Ο αναφέρων ισχυρίζεται επίσης ότι έχει σημειωθεί παραβίαση των οδηγιών για την ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα (2004/107/EK¹ και 2008/50/EK²), της οδηγίας για τα απόβλητα (2008/98/EK)³ και της οδηγίας για την πρόσβαση σε περιβαλλοντικές πληροφορίες (2003/4/EK)⁴.

Όπως υπενθυμίζεται στην απάντηση που δόθηκε σε πρόσφατη κοινοβουλευτική ερώτηση, οι δραστηριότητες εξόρυξης πετρελαίου στη Val d'Agri αποτέλεσαν αντικείμενο έρευνας EU Pilot το 2014, η οποία περατώθηκε το 2019, με βάση τις απαντήσεις που ελήφθησαν από τις ιταλικές αρχές⁵.

Το κύριο μέσο στην ΕΕ για τον έλεγχο και τον μετριασμό των επιπτώσεων των βιομηχανικών εκπομπών στο περιβάλλον και την ανθρώπινη υγεία είναι η οδηγία 2010/75/ΕΕ περί βιομηχανικών εκπομπών (OBE)⁶. Σύμφωνα με το άρθρο 4 της εν λόγω οδηγίας, μια εγκατάσταση που αναπτύσσει δραστηριότητα η οποία εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του παραρτήματος Ι της οδηγίας πρέπει να λειτουργεί βάσει άδειας που καθορίζει τους όρους λειτουργίας και τις περιβαλλοντικές απαιτήσεις, ώστε να διασφαλίζεται η επίτευξη υψηλού επιπέδου περιβαλλοντικής προστασίας. Η δραστηριότητα της μονάδας COVA, η οποία σχετίζεται με την εξόρυξη πετρελαίου και φυσικού αερίου, δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του παραρτήματος Ι. Ωστόσο, στη μονάδα λειτουργεί επίσης μονάδα καύσης που εμπίπτει στο

¹ Οδηγία 2004/107/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Δεκεμβρίου 2004, σχετικά με το αρσενικό, το κάδμιο, τον υδράργυρο, το νικέλιο και τους πολυκυκλικούς αρωματικούς υδρογονάνθρακες στον ατμοσφαιρικό αέρα, *EE L 23 της 26.1.2005*, σ. 3–16.

² Οδηγία 2008/50/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 2008, για την ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα και καθαρότερο αέρα για την Ευρώπη, *EE L 152 της 11.6.2008*, σ. 1–44.

³ Οδηγία 2008/98/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Νοεμβρίου 2008, για τα απόβλητα και την κατάργηση ορισμένων οδηγιών, *EE L 312 της 22.11.2008*, σ. 3–30.

⁴ Οδηγία 2003/4/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Ιανουαρίου 2003, για την πρόσβαση του κοινού σε περιβαλλοντικές πληροφορίες και για την κατάργηση της οδηγίας 90/313/EOK του Συμβουλίου, *EE L 41 της 14.2.2003*, σ. 26–32.

⁵ Κοινοβουλευτική ερώτηση E-002107/2022(ASW) — Απάντηση του κ. Sinkevičius εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (27/7/2022) — διαθέσιμη στη διεύθυνση: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/E-9-2022-002107-ASW_EN.html.

⁶ Οδηγία 2010/75/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Νοεμβρίου 2010, περί βιομηχανικών εκπομπών (ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης), *EE L 334 της 17.12.2010*, σ. 17–119.

παράρτημα I (δραστηριότητα 1.1)⁷.

Στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, η Επιτροπή πρότεινε αναθεώρηση της OBE⁸, ιδίως για τη διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής της και την προσαρμογή της στις πολιτικές μηδενικής ρύπανσης, κλίματος, ενέργειας και κυκλικής οικονομίας. Η εκτίμηση επιπτώσεων που συνοδεύει την αναθεωρημένη πρόταση αξιολόγησε την επέκταση του πεδίου εφαρμογής της OBE στις δραστηριότητες ανάντη εκμετάλλευσης πετρελαίου και φυσικού αερίου, συμπεριλαμβανομένων των εγκαταστάσεων επεξεργασίας πετρελαίου. Ωστόσο, η πρόταση αυτή δεν έγινε δεκτή, καθώς το μεθάνιο είναι μακράν ο κύριος ατμοσφαιρικός ρύπος από τον ανάντη ενεργειακό τομέα (εξόρυξη πετρελαίου, φυσικού αερίου και άνθρακα) και η πρόταση της Επιτροπής, της 15ης Δεκεμβρίου 2021, για αναθεώρηση του κανονισμού σχετικά με τη μείωση των εκπομπών μεθανίου⁹, στο πλαίσιο της στρατηγικής για το μεθάνιο, περιλαμβάνει ήδη μέτρα για τη μείωση των εκλύσεων μεθανίου.

Όσον αφορά την ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα, η Επιτροπή ελέγχει εκ του σύνεγγυς την εφαρμογή των οδηγιών για την ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα και, σε περίπτωση συνεχιζόμενων παραβιάσεων των προτύπων ποιότητας του αέρα, παρακολουθεί τις παραβιάσεις αυτές, μεταξύ άλλων μέσω διαδικασιών επί παραβάσει κατά των αντίστοιχων κρατών μελών. Στόχος της Επιτροπής είναι να διασφαλίζεται ότι θεσπίζονται κατάλληλα μέτρα για την επίτευξη συμμόρφωσης.

Η μονάδα COVA βρίσκεται στη ζώνη ποιότητας του αέρα IT1703. Εντός της ζώνης αυτής, τέσσερα σημεία δειγματοληψίας (SPOIT1742A_1, SPOIT2202A_1, SPOIT2203A_1, SPOIT2204A_1) βρίσκονται κοντά στον βιομηχανικό χώρο και καταγράφουν τις συγκεντρώσεις στον ατμοσφαιρικό αέρα των ακόλουθων ρύπων που καλύπτονται από την οδηγία 2008/50/EK για την ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα: SO₂, NO₂, ΑΣ₁₀, ΑΣ_{2,5} και βενζόλιο. Σύμφωνα με τις τελευταίες εκθέσεις για την ποιότητα του αέρα για το 2020 και το 2021 που υπέβαλαν οι ιταλικές αρχές, τα εν λόγω σημεία δειγματοληψίας δεν κατέγραψαν υπερβάσεις καμίας από τις οριακές τιμές για τους προαναφερθέντες ρύπους.

Οι πληροφορίες που παρασχέθηκαν από τον αναφέροντα δεν επιτρέπουν στις υπηρεσίες της Επιτροπής να εντοπίσουν παραβίαση της οδηγίας για τα απόβλητα ή της οδηγίας για την πρόσβαση σε περιβαλλοντικές πληροφορίες.

Εν πάση περιπτώσει, σύμφωνα με την αρχή της πραγματικής δικαστικής προστασίας, αρμόδια για την ορθή εφαρμογή του δικαίου της ΕΕ είναι πρωτίστως τα κράτη μέλη¹⁰. Οι εθνικοί δικαστές διαδραματίζουν καίριο ρόλο στη διασφάλιση της συμμόρφωσης με το δίκαιο της ΕΕ και είναι σε θέση να αποφαινούνται επί των πραγματικών περιστατικών, μεταξύ άλλων αξιολογώντας αν έχουν εφαρμοστεί ορθά οι σχετικές διαδικασίες βάσει του δικαίου της ΕΕ. Οι υπηρεσίες της Επιτροπής σημειώνουν ότι, για την εν λόγω μονάδα, έχει κινηθεί διαδικασία

⁷ Συνεπώς, η άδεια για την εγκατάσταση της μεγάλης μονάδας καύσης περιλαμβάνει απαιτήσεις που συνίστανται σε μέτρα με σκοπό την τήρηση των υποχρεώσεων που απορρέουν από την OBE, συμπεριλαμβανομένης της υποχρεωτικής χρήσης των βέλτιστων διαθέσιμων τεχνικών και της πρόληψης της σημαντικής ρύπανσης (άρθρο 11 και άρθρο 14 παράγραφος 1 της OBE).

⁸ https://environment.ec.europa.eu/publications/proposal-revision-industrial-emissions-directive_en.

⁹ [EUR-Lex - 52021PC0805 - EL - EUR-Lex \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/eur-lex.do?uri=EUR-Lex%3A52021PC0805-EL)

¹⁰ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών «Επιβολή του δικαίου της ΕΕ για μια Ευρώπη που παράγει αποτελέσματα» (Βρυξέλλες, 13.10.2022 COM(2022) 518 final).

ενώπιον των ιταλικών δικαστηρίων σχετικά με εικαζόμενη ρύπανση των υδάτων.

Συμπεράσματα

Στο παρόν στάδιο, και με βάση τις πληροφορίες που έχουν στη διάθεσή τους, οι υπηρεσίες της Επιτροπής δεν μπορούν να εξακριβώσουν αν διαπράττεται τυχόν συστημική παραβίαση του δικαίου της ΕΕ στην υπόθεση για την οποία κάνει λόγο ο αναφέρων, ο οποίος καλείται να παραπέμψει το ζήτημα στις εθνικές αρχές.